

Miljöförvaltningens säkerhetsrapport 2023

**Redovisning av miljöförvaltningens
säkerhetsarbete 2023**

2024-03-08

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
2024-03-06	1	Ny rapport	Jeanette Calissendorff
-	-		

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	4
3	Fysisk säkerhet	5
3.1	Lägesbild och status 2023	5
3.1.1	Bedömd risknivå på fysisk säkerhet.....	6
3.2	Behov och planering 2024	6
4	Personsäkerhet	7
4.1	Lägesbild och status 2023	7
4.1.1	Bedömd risknivå för personsäkerhet	8
4.2	Behov och planering 2024	8
5	Informationssäkerhet.....	9
5.1	Lägesbild och status 2023	9
5.1.1	Bedömning risknivå informationssäkerhet	10
5.2	Behov och planering 2024	10
6	Krisberedskap och civilt försvar.....	11
6.1	Lägesbild och status 2023	12
6.1.1	Bedömd risknivå krishantering och civilt försvar	13
6.2	Behov och planering 2024	13

1 Sammanfattning

I augusti beslutade Säkerhetspolisen att höja terrorhotnivån i Sverige från en trea till en fyra på den femgradig skalan. Miljöförvaltningen har därefter medverkat på Stadsledningskontorets regelbundna samverkansmöten för förvaltningar och bolag för att utbyta erfarenheter och inhämta information. Miljöförvaltningen har under året beaktat den ökade riskbilden för Sverige, inom alla säkerhetsområdena, fysisk säkerhet, personsäkerhet, informationssäkerhet samt krisberedskap och civilt försvar.

Generellt sett har miljöförvaltningen en god nivå på sitt säkerhetsarbete. Detta främst inom områdena fysisk säkerhet, personsäkerhet och informationssäkerhet. Detta tack vare ett systematiskt arbete i enlighet med fastställda rutiner i kombination med planerade utvecklingsinsatser.

Inom krisberedskap och civilt försvar bedömer vi att vi har acceptabel säkerhetsnivå. Här finns det tydliga behov av utvecklingsarbete.

2 Inledning

I enlighet med Göteborg Stads säkerhetspolicy ska säkerhetsarbetet vara en del av verksamhetens riskhantering och stärka vår förmåga att upprätthålla en definierad risknivå. Ämnesområden som ska inkluderas i säkerhetsarbetet är informationssäkerhet, fysisk säkerhet, personsäkerhet, säkerhetsskydd samt krisberedskap/civilt försvar. Säkerhetsarbetet ska vara långsiktigt, kontinuerligt och omfatta alla delar av verksamheten. Arbetet ska bedrivas med utgångspunkt i kontinuerliga riskanalyser och med tyngdpunkt på förebyggande aktiviteter.

Hantering av säkerhetsrisker omfattar de samordnande aktiviteter som genomförs för identifiering, analys, utvärdering, behandling, övervakning och granskning av säkerhetsrisker. Hantering av säkerhetsrisker ska vara en del i beslutsfattandet vid prioritering och val av olika handlingsalternativ. Detta för att säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag och kunna uppnå verksamhetens mål.

Miljö- och klimatanmänden är ytterst ansvarig för säkerheten inom verksamheten. Förvaltningen ska genom tydlig inriktning och fördelning av ansvar engagera sig i verksamhetens säkerhetsarbete samt minst en gång årligen följa upp att säkerhetsnivån är acceptabel. Resultatet ska återrapporteras till nämnden.

Förvaltningsdirektören ska utse en säkerhetschef med befogenhet att vara drivande och hålla ihop arbetet, samt initiera och genom stöd och uppföljning utveckla säkerhetsarbetet. Organisation, delegation, beslut, planer och åtgärder beträffande säkerhetsarbetet ska dokumenteras.

Alla medarbetare ska, för att förstå hur säkerhetsarbetet fungerar, fortlöpande ges utbildning i förhållande till sitt ansvar och sina arbetsuppgifter. Alla medarbetare ska aktivt arbeta för ökad säkerhet och ta ett ansvar för att säkerheten fungerar samt informera om upptäckta brister.

Miljöförvaltningens grundläggande mål med säkerhetsarbetet är att minska risken för att oönskade negativa händelser inträffar samt om så ändå sker minimera konsekvenserna för verksamheten, människor, egendom och miljö.

Denna säkerhetsrapport är en sammanställning av miljöförvaltningens säkerhetsarbete under 2023 och innehåller bedömningar avseende säkerhetsnivån inom de fyra olika delområdena informationssäkerhet, fysisk säkerhet, personsäkerhet och krisberedskap/civilt försvar.

3 Fysisk säkerhet

Med fysisk säkerhet avses den samlade effekten av de skyddsåtgärder inom brand- och tillträdesskydd som förebygger, minskar eller eliminerar risken för skador eller förluster avseende människor, fastigheter, lokaler, utrustning och övriga tillgångar.

I Göteborgs Stad finns inga övergripande riktlinjer för fysisk säkerhet som konkretiserar uppdraget i stadens säkerhetspolicy. Det som finns inom Göteborg Stad är riktlinjer samt ett metodstöd avseende systematiskt brandskydd samt råd avseende trygga, säkra möten och arrangemang. Miljöförvaltningens arbete med fysisk säkerhet regleras således främst av Göteborg Stads riktlinjer och metodstöd avseende systematiskt brandskydd samt förvaltningens interna rutiner.

Miljöförvaltningens interna fysiska säkerhetsarbete inkluderar flera olika åtgärdsområden så som:

- att förhindra obehörigt fysiskt tillträde till lokalerna samt skador och störningar i våra lokaler
- att förhindra förlust, skada, stöld eller skadlig påverkan på tillgångar samt förhindra avbrott i vår verksamhet
- att skapa skydd mot naturolyckor (brand, översvämning, oväder, etcetera) och olyckor som orsakas av fel i tekniska system eller av mänskliga misstag.

3.1 Lägesbild och status 2023

Under 2023 har förvaltningen haft arbetsplatser på både Gårdavägen 2 och Karl Johansgatan 23.

Under 2023 har miljöförvaltningen bland annat genomfört följande:

- Tillsammans med övriga förvaltningar på Gårdavägen skärptes larmtiderna.
- Hanterat en manifestation av Extinction Rebellion i samband med nämndmötet i september.
- Personal i brandskyddsorganisationen har genomgått SBA-utbildning (systematiskt brandskyddsarbete)
- En planerad brandutrymningsövning genomfördes på Gårdavägen tillsammans med Räddningstjänsten.
- Förbättrat skalskyddet och säkerheten på Karl Johansgatan i samband med renovering av lokalerna och med nytt bevakningsavtal.
- Översyn av SBA, utrymnings- och säkerhetsrutiner och dokument för Karl Johansgatan.

- Påbörjat inköp av ett besökssystem till Karl Johansgatan

3.1.1 Bedömd risknivå på fysisk säkerhet

Stora förbättringar på skalskyddet och säkerheten har skett under året för vår lokal på Karl Johansgatan. Risken för skador, inbrott, vandalisering av fastigheten eller skador på tredje man bedöms som låg. Sammantaget är förvaltningens fysiska säkerhet god men vi planerar att genomföra en del utvecklingsarbete för fortsatt bibehållen nivå.

3.2 Behov och planering 2024

Under 2024 planerar miljöförvaltningen följande:

- Implementera ett besökssystem
- Införa tjänstekort till all personal
- Ordinarie SBA och utveckling av säkerheten i lokalerna.

4 Personssäkerhet

I Göteborg Stad finns riktlinjer för personssäkerheten. Till dessa riktlinjer finns även råd. Riktlinjerna utgår från stadens säkerhetspolicy och konkretiserar personssäkerhetsområdet. De krav som finns i stadens styrande dokument och som är relevanta för förvaltningens verksamhet har inarbetats i miljöförvaltningens interna styrande dokument för personssäkerhet och arbetsmiljö.

Miljöförvaltningen har interna rutiner gällande personssäkerhet. Det primära syftet med dessa rutiner är att skapa förutsättningar för en säker och trygg arbetsmiljö för förvaltningens alla medarbetare avseende potentiella hot- och våldssituationer, samt otillåten påverkan.

Otillåten påverkan kan definieras som en rad olika handlingar som syftar till att påverka tjänstepersoners beslutfattande och förvaltningens myndighetsutövning. Våld, hot, trakasserier, och korruption är exempel på handlingar i förlängningen kan utgöra ett direkt hot mot tjänstepersonens arbetsmiljö.

Personssäkerhetsarbetet utgår från gemensamma och övergripande förhållningssätt som skall genomsyra alla delar i verksamheten:

- Nolltolerans – alla former av trakasserier, hot och våld och otillåten påverkan är helt oacceptabla, ingen personal ska utsättas för detta i sitt tjänsteutövande.
- Stöd – alla medarbetare ska erhålla det stöd som den enskilde är i behov av utifrån vad som inträffat.
- Rapportera – alla händelser/incidenter/tillbud ska rapporteras och lagöverträdelse ska polisanmälas.
- Rutiner – alla ska känna till och känna sig trygga med miljöförvaltningens förhållningssätt, rutiner och arbetssätt avseende personssäkerhet. Alla rutiner har till syfte att minska risken för att händelser inträffar och i förekommande fall minimera konsekvenserna av inträffade händelser.
- Kompetens och utbildning – alla medarbetare ska ha rätt utbildningsnivå och kompetens för att förebygga och förhindra hot- och våldssituationer samt otillåten påverkan.

4.1 Lägesbild och status 2023

Sedan hösten 2020 har förvaltningen tillsammans med kunskapscentrum mot organiserad brottslighet, avdelning samhällsskydd och beredskap (SOB) vid stadsledningskontoret arbetat med att identifiera, kartlägga och utveckla verksamheten för att minska riskerna för att medarbetarna utsätts för otillåten påverkan.

Under 2023 har miljöförvaltningen bland annat genomfört följande:

- Inköp av nya personlarm
- Översyn och revidering av rutiner och dokument
- Arbetat för att förbättra säkerhetsmedvetenheten hos personalen
- Påbörjat inköp av en utbildning för inspektörer inom hot, våld och riskhantering

4.1.1 Bedömd risknivå för personsäkerhet

Risken för att förvaltningens personal utsätts för otillåten påverkan samt hot och våld är stor inom vår myndighetsutövning men sannolikheten för att vi påverkas är låg. Enligt resultatet i 2023-års medarbetarundersökning och rapporteringar i IA, se HR-rapporten, kan förvaltningen konstatera att få medarbetare rapporterar att otillåten påverkan samt hot och våld har skett. Förvaltningen bedömer att chefer och medarbetare har god riskmedvetenhet och är rustade för att kunna hantera de situationer som uppstår. Sammantaget är förvaltningens personsäkerhet på en god nivå.

4.2 Behov och planering 2024

Arbetet med personsäkerhet ingår som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och undersöks årligen genom medarbetarenkäten. Resultatet av medarbetarenkäten analyseras och en handlingsplan med åtgärder tas fram inom området. Uppföljning sker löpande och omhändertas av chef samt rapporteras i förvaltningens samarbetsgrupp (FSG) varje månad.

Under 2024 planerar miljöförvaltningen följande:

- Genomföra utbildning för inspektörer inom hot, våld och riskhantering.
- Säkra följsamhet till rutiner.
- Ta fram en kompetensutvecklingsplan för förvaltningens personal inom hela säkerhetsområdet

5 Informationssäkerhet

Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet konkretiserar stadens säkerhetspolicy avseende informationssäkerhets. Riktlinjen syftar till att skapa förutsättningar för ett systematiskt och långsiktigt informationssäkerhetsarbete och anger hur Göteborgs Stad ska arbeta med informationssäkerhet. En reviderad version av riktlinjen fastställdes av kommunfullmäktige i maj 2023 och innehåller bland annat en ny klassificeringsmodell.

Informationssäkerhet innebär skydd av informationstillgångar avseende:

- Konfidentialitet – att information inte tillgängliggörs eller avslöjas för obehöriga.
- Riktighet – att information skyddas mot oönskad förändring, är korrekt och inte manipulerad eller förstörd.
- Tillgänglighet – att information är tillgänglig och användbar när den behövs.

Miljö- och klimatanmänden har ett övergripande ansvar för sitt säkerhetsarbete där informationssäkerhet ingår. För att nämnden ska kunna fullgöra detta ansvar ska miljöförvaltningen:

- ha en ändamålsenlig intern organisation för informationssäkerhet med tydliga roller och ansvar inklusive en särskilt utsedd säkerhetschef.
- bedriva ett aktivt arbete för att skydda verksamhetsinformationen med utgångspunkt i skyddsområdena konfidentialitet, tillgänglighet och riktighet.
- ha ändamålsenliga interna styrande dokument för informationssäkerhet.

5.1 Lägesbild och status 2023

Under 2023 har miljöförvaltningen genomfört följande:

- Fastställt dokumenthanteringsplan, register över personuppgiftsbehandlingar och klassningar av informationstillgångarna inom resterande kärnverksamhetsområden (bedriva miljöövervakning, driva och samordna stadens arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling, medverka i samhälls- och stadsplanering samt förvalta och utveckla stadens energi- och klimatrådgivning).
- Fortsatt kartläggningen av informationstillgångarna inom styrande och stödjande processer.
- Genomfört grundläggande utbildning i informationshantering, därunder informationssäkerhet, för stadsmiljöavdelningen och stöдавdelningarna.

- Genomfört kartläggning och riskbedömning av förvaltningens verktyg och arbetsprocesser för digitalt informationsutbyte och påbörjat planering av åtgärder.

5.1.1 Bedömning risknivå informationssäkerhet

Sammantaget kan förvaltningen konstatera att arbetet med informationssäkerhet har gjort framsteg under 2023. Det är dock viktigt att detta arbete fortsätter med samma intensitet under 2024. Generellt finns en god riskmedvetenhet hos chefer och medarbetare och förvaltningen är bra rustad för att kunna hantera de situationer som uppstår. Sammantaget är informationssäkerhetsnivån god under förutsättning att planerad verksamhet genomförs 2024.

5.2 Behov och planering 2024

Under 2024 planerar miljöförvaltningen följande:

- Genomföra aktiviteter enligt miljö- och klimatnämndens plan för informationshantering 2024–2026.

6 Krisberedskap och civilt försvar

Göteborgs Stads riktlinje för krisberedskap och krishantering syftar till att konkretisera säkerhetspolicyn avseende hantering av kriser inklusive extraordinära händelser. Riktlinjen redogör för hur Göteborgs Stad organiserar sin ledning och samordning vid kris eller hot om kris såväl centralt som förvaltnings- och bolagsspecifikt. Riktlinjen är också gällande vid höjd beredskap. Riktlinjen tydliggör även de ansvarsförhållanden som råder vid krishantering

Med kris avses i riktlinjen ett tillstånd där en eller flera verksamheter i staden är utsatta för sådana påfrestningar att dessa inte kan bedrivas med normala resurser och organisation. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala och innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser.

Målet med svensk krisberedskap är att skydda människors liv och hälsa, värna samhällets funktionalitet och att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

De tre grundprinciperna för samhällets krisberedskap är:

- Ansvarsprincipen – Innebär att den som har ansvaret för en verksamhet under normala förhållanden även har det vid en krissituation. Ansvarsprincipen innebär även att man har ett ansvar för samverkan med andra aktörer. Den utökade ansvarsprincipen innebär att aktörer ska stödja och samverka med varandra.
- Närhetsprincipen – Innebär att en kris, ska så långt det är möjligt, hanteras där den inträffat och av dem som är närmast berörda och ansvariga.
- Likhetsprincipen – Innebär att organisation som hanterar händelsen ska, så långt det är möjligt, efterlikna ordinarie organisation.

Göteborgs Stad utgår från ansvars-, närhets- och likhetsprincipen i hela sitt krisberedskapsarbete, såväl i planerings- och förberedelsearbetet, som i hanteringen av en händelse. Detta innebär att ansvaret inte förflyttas vid en kris utan respektive förvaltning eller bolag ansvarar för hanteringen, så långt det är möjligt. Förvaltningar och bolag ska således ha en krisledningsplan med utgångspunkt i sin lokala risk- och sårbarhetsanalys som beskriver hanteringen av kriser inklusive extraordinära händelser. Planerna ska med andra ord vara verksamhetsanpassade.

Arbetet med civilt försvar regleras främst av Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap. Höjd beredskap är samlingsbegreppet för skärpt- och högsta beredskap. Regeringen är den organisation som kan fatta beslut om höjd beredskap för hela eller delar av landet, eller viss verksamhet. Vid höjd

beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av det civila försvaret i Göteborgs Stad. Kommunstyrelsen får under höjd beredskap i vissa brådskande ärenden fatta beslut i stället för kommunfullmäktige.

Kommunens del av totalförsvaret utgörs av det civila försvaret. Målen för det civila försvaret är att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till Försvarsmaktens förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på ansvarsprincipen. Den innebär att den nämnd eller styrelse som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden, också har ansvaret för verksamheten vid kris och vid höjd beredskap, så långt det är möjligt. Beredskapen innebär att ordinarie verksamhet ska vara leveranssäker, uthållig och robust. Det innebär även att verksamheten vet vilka andra aktörer som verksamheten kan behöva samverka med.

Miljöförvaltningens arbete med krisberedskap och civilt försvar är även reglerad av miljöförvaltningens krisledningsplan samt rutin för betydande personalbortfall.

6.1 Lägesbild och status 2023

I augusti beslutade Säkerhetspolisen att höja terrorhotnivån i Sverige från en tre till en fyra på den femgradig skalan. Miljöförvaltningen har därefter medverkat på Stadsledningskontorets regelbundna samverkansmöten för förvaltningar och bolag för att utbyta erfarenheter och inhämta information.

Under 2023 har miljöförvaltningen genomfört följande:

- Köpt in ny Rakel-utrustning, haft utbildning för berörda och genomfört övningar.
- Genomfört en övning för krisledningen, scenariot var ett terrorangrepp i Göteborgs Stad.
- Sett över förvaltningens WIS-konton

- Förtydligat förvaltningens roller inom beredskapsgrupp, kris- och säkerhetsorganisation.
- Arbetat med förvaltningens kontinuitetsplan, beredskapsplan och krisberedskap.

6.1.1 Bedömd risknivå krishantering och civilt försvar

Det säkerhetspolitiska läget i Sverige kan förändras snabbt och vikten av en robust beredskapsplanering är avgörande vid höjd beredskap. Förvaltningen bedömer att det finns en del utvecklingsarbete att göra med våra stödjande och styrande dokument inom området samt därefter utbildning och övning för berörda.

Sammantaget är förvaltningens krisberedskap och förmåga vid höjd beredskap på en acceptabel nivå under förutsättning att planerade åtgärder genomförs.

6.2 Behov och planering 2024

Under 2024 planerar miljöförvaltningen följande:

- Fortsätta utveckla kontinuitetsplan, beredskapsplan och kris/krisberedskap.
- Övningar av krisorganisationen och användandet av WIS samt Rakel.